

ВИБОРЧА ПРОГРАМА
КАНДИДАТА НА ПОСАДУ ДИРЕКТОРА ІНСТИТУТУ МОРСЬКОЇ
БІОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ ДОКТОРА ГЕОГРАФІЧНИХ НАУК,
ПРОФЕСОРА Ю.С. ТУЧКОВЕНКО

Місія Інституту морської біології НАН України, згідно з його статутом (2023 р.), полягає в організації, проведенні та координації наукових досліджень в галузі біологічних та природничих наук з метою одержання нових наукових знань щодо біології та екології шельфу й приморських водойм (дельт, лиманів, естуаріїв, гирл, лагун) та їх використання для практичних цілей.

Моя візія реалізації цієї місії полягає у проведенні досліджень на комплексному, екосистемному рівні з вивченням не тільки біотичних складових водної екосистеми і їх змін, а й абіотичних чинників і процесів, які ці зміни спричиняють. Тобто, удосконалюючи біологічні дослідження, потрібно проводити на сучасному науково-методичному рівні і дослідження абіотичних характеристик морського середовища, закономірностей і тенденцій їх мінливості – гідрохімічних (включно із забруднюючими речовинами), океанографічних, метеорологічних. Тільки такий підхід дозволить не тільки діагностувати зміни у біотичних характеристиках екосистеми, а й визначити їх причини, прогнозувати наслідки.

Інститут повинен мати спроможність виконувати увесь цикл екосистемних, екологічних досліджень – від встановлення змін абіотичних характеристик до визначення відгуку на них гідробіонтів. Лише за цієї умови інститут збереже своє значення як провідної, ефективно діючої наукової установи у сфері біології і екології моря.

В Програмі запропонована низка науково-організаційних заходів і принципів, які в умовах, що склалися, спрямовані на збереження та примноження наукових здобутків Інституту, його авторитету як визнаного провідного наукового центру з біології і екології північно-західного шельфу Чорного моря та його імпактних зон, створення умов для подальшого підвищення рівня фундаментальних і прикладних досліджень, стабільної діяльності та розвитку Інституту завдяки зміцненню його кадрового потенціалу, розвитку фінансової та матеріально-технічної бази.

Основні напрями і заходи з розвитку діяльності Інституту

- 1. Підтримання, подальший розвиток та підвищення рівня наукових фундаментальних і прикладних досліджень шляхом:***

- **розвитку традиційних** для Інституту **напрямків наукових досліджень та започаткування нових** під керівництвом провідних науковців, сприяння набуттю ними офіційного статусу наукових шкіл; **використання потенціалу старшого покоління науковців та забезпечення передачі знань молодшим поколінням;**
- **забезпечення адміністративної підтримки ініціативам провідних науковців і створених ними тимчасових творчих колективів щодо отримання конкурсного та грантового фінансування, розвитку матеріально-технічного забезпечення наукових досліджень** за рахунок розширення участі у конкурсах НФДУ, НАН і МОН України, міжнародних програм Європейського союзу: з досліджень і інновацій «Горизонт Європа», міжнародної технічної допомоги Interreg NEXT «Басейн Чорного моря», академічних обмінів «Еразмус+» та ін.;
- **сприяти поширенню використання в наукових дослідженнях Інституту сучасних методів** отримання і обробки даних, ГІС і супутникових технологій, методів математичного моделювання екосистемних і екологічних процесів з метою їх кількісного прогнозування;
- **надання вільного доступу науковцям Інституту до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science (WoS),** повнотекстових електронних ресурсів на платформі Research4Life та ін.
- **підвищення інформаційної обізнаності науковців** Інституту щодо поточних можливостей участі у конкурсах на отримання фінансування наукових проєктів з різних джерел через локальну комп'ютерну мережу та/або сайт Інституту;
- **встановлення нових та поглиблення існуючих міжнародних зв'язків** з науковими установами, університетами і національними та міжнародними науковими товариствами, об'єднаннями відповідного профілю; інтегрування у інформаційні структури Європейського дослідницького простору.

2. Підтримання авторитету Інституту як провідної вітчизняної наукової установи в галузі морської біології і екології моря шляхом

- сприяння участі науковців Інституту у якості експертів міжнародних наукових програм, в наукових, науково-технічних і експертних радах НАН і МОН України, НФДУ, відомчих і державних регіональних органів управління, атестаційних комісіях, опонуванні/рецензуванні дисертацій;
- наповнення офіційного вебсайту Інституту актуальною інформацією про наукову діяльність, включно зі звітністю про наукову діяльність;
- популяризація наукових здобутків Інституту за рахунок участі в наукових конференціях, вітчизняних та міжнародних виставках, форумах.

3. Удосконалення організаційного забезпечення наукової діяльності

- створення в Інституті локальної комп'ютерної мережі для забезпечення інституційного доступу співробітників до міжнародних наукометричних баз даних через інституційний сервер, доступу до архіву наукових звітів Інституту за виконаними науково-дослідними роботами, впровадження системи електронного документообігу;
- контроль безумовного дотримання принципів і правил академічної доброчесності, адміністративна підтримка організації роботи Комісії з питань етики та академічної доброчесності, укладання чинного договору з постачальником сервісу перевірки на плагіат, створення розділу на вебсайті з інформацією про заходи щодо дотримання доброчесності;
- чітке розмежування прав і обов'язків, відповідальності в організації і провадженні інституційної діяльності між адміністративними одиницями різного рівня – заступниками директора, вченим секретарем, начальниками відділів і структурних підрозділів, науковими керівниками тем.

4. Зміцнення зв'язків із ЗВО та науковими установами України, які займаються дослідженнями моря, зокрема, Одеським національним університетом імені І.І. Мечникова, Українським науковим центром екології моря, Інститутом рибного господарства, екології моря та океанографії та ін. шляхом створення спільних наукових підрозділів (наприклад, спільних лабораторій) для виконання досліджень, проведення спільних наукових і науково-практичних конференцій з питань морських досліджень.

5. Підтримка патентно-ліцензійної діяльності в Інституті, запровадження процедури реєстрації прав на об'єкти інтелектуальної власності створені науковцями при виконанні службових обов'язків, розширення роботи з укладання ліцензійних договорів щодо їх використання.

6. Збільшення кількості та якості оприлюднення результатів досліджень Інституту у вітчизняному науковому фаховому просторі шляхом:

- створення відкритого репозитарію наукових текстів Інституту морської біології НАН України;
- розвитку офіційного веб-сайту Інституту з активним висвітленням на ньому актуальних результатів досліджень і досягнень науковців;
- фінансової і організаційної підтримки видання фахового наукового журналу Інституту морської біології НАН України «Морський екологічний журнал», контролю за дотриманням встановлених нормативними документами вимог до нього, сприяння максимальній відповідності його встановленим критеріям для оцінювання наукових

періодичних видань України, виконанню вимог для включення його до міжнародних наукометричних баз;

- сприяння оприлюдненню результатів наукових досліджень за фундаментальною та прикладною тематикою у вигляді електронних версій монографій, збірників наукових праць з присвоєнням номеру ISBN і наступним розміщенням з відкритим доступом в репозитаріях Інституту та НАН України;
- розробки та впровадження системи матеріального заохочення авторських колективів за публікацію статей у журналах, які індексуються у Scopus та/або Web of Science (WoS), в залежності від квартиля журналу;
- організація та проведення на базі Інституту вітчизняних та міжнародних наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, нарад тощо за основними напрямками наукових досліджень;
- організація проведення для співробітників і аспірантів Інституту наукових семінарів з питань обміну досвідом публікації наукових праць у високо рейтингових наукових виданнях, які індексуються у Scopus та/або Web of Science (WoS), наповнення та обслуговування особистих профілів в системах, які використовуються для рейтингування науковців.

7. Розвиток кадрового потенціалу, підготовка дослідників в аспірантурі, сприяння підвищенню наукового рівня і набуттю досвіду наукових досліджень молодими вченими

- оновлення кадрів через підтримку наукової молоді поряд зі збереженням науковців та наукових шкіл шляхом здійснення наукового керівництва підготовкою дисертаційних робіт в аспірантурі Інституту, допомоги молодим науковцям в підготовці запитів на фінансування наукових досліджень молодих вчених, підтримки академічної мобільності, залучення наукової молоді до виконання грантових проєктів під керівництвом досвідчених вчених;
- організація діяльності аспірантури і докторантури, спеціалізованих вчених рад Інституту у відповідності до вимог діючих нормативних документів, підготовка і проходження акредитації діючої освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії;
- надання адміністративної підтримки організаційній діяльності Ради молодих вчених Інституту;
- підтримка в Інституті атмосфери всебічної допомоги і підтримки ініціатив молодих вчених в створенні молодіжних лабораторій і творчих наукових колективів, підготовці конкурсних пропозицій для одержання фінансування за грантами для молодих вчених Національного фонду досліджень України, МОН та НАН України, з інших вітчизняних і зарубіжних джерел;

- висунення кандидатур молодих вчених і їх творчих колективів для участі в державних і відомчих конкурсах на отримання дослідницьких грантів, стипендій, премій для молодих вчених;
- сприяння програмам стажування молодих вчених за кордоном, виконанню спільних досліджень з провідними зарубіжними науковими центрами та іншим можливостям підвищення кваліфікації молодих науковців.

Усвідомлюю всю складність реалізації цих завдань в сучасних умовах, але сподіваюся і розраховую на підтримку колективу Інституту.

З повагою до всіх,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name Yuriy Tychukovenko.

Юрій ТУЧКОВЕНКО